

לחומרי למידה נוספים

המרכז הישראלי לערבית

מחברים אנשים ותרבויות

ניקודו הסופי של השם המיוחד והבלתי מיוחד

הניקוד הסופי

בערבית כל המילים מנוקדות עד הסוף כולל באות האחרונה של המילה למעט השמות.

כאשר מציינים שמות הכוונה כל סוגי השמות: שם עצם, שם תואר, שם פרטי, שם מקום, בינוני פועל פעול, שם פעולה וכו' הדרך לבדוק אם מילה היא שם ע"ע הוספת ה הידיעה, במידה וניתן להוסיף ה' הידיעה והמשמעות נשארת הגיונית אזאי המילה היא שם לכל דבר.

דוגמאות:

שולחן – השולחן

הליכה – ההליכה – מאחר וניתן להוסיף ה' הידיעה למילה הליכה, הרי שהיא שם לכל דבר ועניין, לדוגמא במשפט: ההליכה שלו נאה.

כאשר השמות מופיעים במשפט הם יקבלו ניקוד סופי, לפיכך הניקוד הסופי הוא למעשה ניקוד שיקבלו השמות בלבד.

(אין לנקד בניקוד סופי כל חלק דיבר אחר במשפט)

הניקוד הסופי מחלק לניקוד של השם המיוחד והניקוד של השם הבלתי מיוחד.

יידוע – כאשר אנו מדברים על משהו ספציפי, מסויים.

ילד – כל ילד, אמירה כללית

הילד – הכוונה כבר לילד מסויים

בערבית ובעברית קיימות 3 צורות יידוע

1. ה הידיעה - החבר

2. שם בהטייה – חברי = החבר שלי

3. נסמך בסמיכות - חבר הכנסת

סמיכות

אלו הן שתי מילים או יותר יותר שיש ביניהן קשר הדוק שאם נוציא אחת מהן

מתוך המשוואה המשמעות משתנה

לחומרי למידה נוספים

המרכז הישראלי לערבית

מחברים אנשים ותרבויות

ראש הממשלה – אם נוריד את מילה ראש או את המילה ממשלה אנחנו מאבדים את המהות של הדבר

בד"כ ניתן לבדוק את הסמיכות על ידי המילה "של" כאשר מכניסים אותה בין שני אברי הסמיכות והמשמעות נשארת הגיונית – משמע שזאת סמיכות חלקי הסמיכות

הסמיכות מורכבת מנסמך וסומך

הנסמך הוא תמיד הראשון מבין השניים תמיד מתייחסים אליו כאל מיודע, והסומך הוא האיבר השני

לדוגמא: ראש הממשלה – ראש הוא הנסמך בסמיכות והממשלה היא הסומך בסמיכות

הסברים העברית כהקדמה:

משפט – מילה אחת או יותר שבינהן יש נושא ונשוא

ישנם שני סוגי משפטים:

1. משפט פועלי – משפט שיש בו פועל
2. משפט שמני – משפט שאין בו פועל

נושא

במשפט פועלי הנושא הוא מבצע הפעולה

ראיתי את הילד ברחוב – הנושא הוא אני

במשפט שמני הנושא הוא זה שמדברים עליו

הילד בבית – הילד הוא הנושא

נשוא

במשפט פועלי הנשוא הוא הפועל

הילד רץ בחצר – הנשוא של המשפט: רץ

במשפט שמני הנשוא הוא המידע שמוסיפים על הנושא

הילד בבית – הנשוא של המשפט: בבית

מבנה המשפט השמני הכי נפוץ שקיים הוא: X הוא Y

לחומרי למידה נוספים

המרכז הישראלי לערבית

מחברים אנשים ותרבויות

לדוגמא:

הילד (הוא) גדול

הילדה (היא) בבית

החלום שלי (הוא) הדרכת טיולים

כלומר: כאשר ניתן להוסיף לפני השם את המילה הוא / היא / הם / הן ונשמרת

משמעות הגיונית – מדובר בנשוא שמני.

מושא ישיר – כל מילה במשפט שניתן להוסיף לפנייה את / את ה

לדוגמא: ראיתי סרט

ניתן לומר ראיתי את הסרט – לכן המילה סרט במשפט ראיתי את הסרט,

מתפקדת כמושא ישיר

מילת יחס – זאת מילה שמציינת יחס בין שם לשם ובין פועל לשם

דוגמאות למילות יחס: על, ב, מול, מתחת וכו

דוגמאות למשפטים:

הספר על / מתחת לשולחן

עמית רצה אל / מהכיתה

סומך

כאמור הוא האיבר השני בסמיכות

שם תואר

מילה המתארת שם עצם וחייבת להתאים לשם ב-ממ"י

ממ"י: מין, מספר, יידוע

ילד נחמד (לא נאמר ילד נחמדה, ילד נחמדים, ילד הנחמד)

לחומרי למידה נוספים

המרכז הישראלי לערבית

מחברים אנשים ותרבויות

יחסה	מיודע	בלתי מיודע
1 נושא ואו נושא שמני	דִמָּה – ُ	תַנְוִין דִמָּה ُ
2 מושא ישיר	פְתָחָה – َ	תַנְוִין פְתָחָה َ * ِ
3 שאמ"י (שם אחרי מילת יחס) וסומך	פְסָרָה - ِ	תַנְוִין פְסָרָה ِ

- כאשר מוסיפים ניקוד סופי תַנְוִין פְתָחָה َ יש לשים לב שמתווספת לתַנְוִין הפתחה האות אלף שהופכת להיותך חלק מהכתיב של מילה (בעיתונות למשל, למרות שעל פי רוב לא מנקדים את מילים, כאשר מילה אמורה לקבל ניקוד סופי תַנְוִין פתחה, האלף מופיעה וחייבת להופיע, דבר זה נכון גם כשאנחנו כותבים, לדוגמא: قرأت كتاباً)

האלף הזאת של תַנְוִין הפתחה מתווספת תמיד למעט במקרים הבאים:

א. כשהמילה מסתיימת בתא מרבוטה - ة

ב. כשהמילה מסתיימת ב א

ג. כשהמילה מסתיימת ב ء

ד. כשהמילה מסתיימת ב ي

ذَهَبْتُ أُخْتِكَ إِلَى الْبَلَدِ

شَرِبَ التِّلْمِيزُ الْحَلِيبَ قَبْلَ الظُّهْرِ

وَصَلَ صَاحِبِي إِلَى بَيْتِ عَمِّهِ فِي صَبَاحِ يَوْمِ الْأَحَدِ

שם תואר ינוקד לפי השם אותו הוא מתאר

כשבאים לנקד ניקוד סופי חייבים להתייחס לשני מרכיבים:

1. האם השם מיודע – לבדוק לפי 3 צורות הידוע

2. מה תפקידו התחבירי של השם במשפט

לחומרי למידה נוספים

המרכז הישראלי לערבית

מחברים אנשים ותרבויות

6. ניקוד סופי כאמור מופיע רק על שמות, ובא במקום שאין ניקוד בסוף המילה, שמות המסתיימים בתנועה ארוכה נחה, לא יקבלו ניקוד סופי.

ולכן צריך גם לשים לא לבלבל בינו תנועות עזר

تَبَذَلَ إِسْرَائِيلُ جُهْدًا خَاصَّةً لِتَحْسِينِ عِلَاقَاتِهَا مَعَ الْيَابَانِ

7. יש לשים לב למילים היוצרות סמיכות ומתפקדות כנסמך:

כָּל	כל
جَمِيع	כל
عِدَّة	מספר
غَيْر	בלתי
بِمُنَاسَبَةٍ	לרגל
بِلِسَان	מטעם (בלשון)
أَغْلَبِيَّة	רוב

8. כאשר מילה המסתיימת בתא מרבוטה מקבלת ניקוד סופי, יש לקרוא את התא מרבוטה כמו האות ת

فِي السَّلَّةِ – בהגייה: פִּי (אל)סֵלָת – בסל

9. כדי לנתח תפקיד תחבירי של משפט שאלה, יש להשיב על השאלה, והתפקידים

התחביריים יישמרו בהתאמה

مَنْ هِيَ الْمُرْشِدَةُ؟ الْمُرْشِدَةُ هِيَ مُنِيرَةٌ